

HRVATSKI *glasnik*

XXXIII. godina, 8. broj

23. veljače 2023.

cijena 250 Ft

Veliko prelo u Baji, središnja zabava bačkih Hrvata

Foto: STIPAN BALATINAC

6. stranica

Usavršavanje srednjoškolskih profesora
4. i 5. stranica

Zanimljiva ura
13. stranica

Festival svinjokolja
14. stranica

Humanost je dužnost i obaveza svih nas

Nedavno su se sve zemlje ujedinile u pružanju pomoći žrtvama potresa u Turskoj i Siriji. Šalju najbolje stručnjake sa psima obučenim za pronalaženje ljudi ispod ruševina. Na društvenim mrežama apeli za pomoć, dijeljenje brojeva, poruke i molitve. Kako je lijepo vidjeti da smo ujedinjeni, tj. da možemo biti ujedinjeni ako to želimo. Ali, tu postoji jedno veliko ALI. Zašto to kažem? Zato što pomoć traje dok se jedan slučaj ne riješi i onda se do sljedećeg slučaja vraćamo na prijašnje postavke. Sustav se ponovno pokreće i stavljamo sve u ladice (empatiju i pomoć), a izvlačimo na scenu ego.

Čekamo do posljednjeg trenutka da se dogodi nešto što će nas ujediniti i zato nas ne čudi Diogenov postupak kad je „čovjeka” tražio s fenjerom u ruci. Porazna je činjenica da je socijalne osviještenosti, empatije i humanosti danas sve manje. Ljudi su postali fokusirani samo na sebe, a svoje „doze” odnosno glume humanosti plasiraju po društvenim mrežama sve dok ne iziđu iz kuće, a onda kreće sve redom – nepoznavanje susjeda kojemu treba pomoć, guranje psa na cesti, okretanje glave od prosjaka itd. Tu me put dovodi do jedne od predstava redatelja Nečaka koji kaže: „Ovo je predstava o normalnoj osobi, da nas podsjeti što je u nama normalno. Moja generacija znala je što je normalno, a što nije, znali smo o čemu sanjamo, tko je idol, što je ideal. Danas nismo normalni.” Zar smo se toliko pogubili da smo zaboravili što znači biti čovjek i prihvatiti sve što je „nenormalno” kao „normalno”? Ove nas tragedije u Turskoj i Siriji podsjećaju da smo mali, samo jedan mali dio svemira i da se sve što vidimo oko nas može promijeniti u treptaju oka.

Promjena okoline ovisi o svima nama, bolje je svaki dan napraviti jedan mali korak nego živjeti u zoni svoje komfornosti i ne obazirati se na krik ljudi koji traže pomoć oko nas. Zato cijeni mo svoj i tuđi život i trudimo se biti bolji nego što to jesmo. Biti human znači imati empatiju prema drugima, suosjećati s tuđom nevoljom. Mi nikad ne znamo koliko to naše malo može nekome biti puno. Potaknimo domino-efekt humanosti! Pomozite nekome, darujte smiješak nepoznatim osobama na cesti, dajte ruku komu treba, otvorite srce i potaknite ljude da i oni nekome pomognu!

Neda Maretić

Glasnikov tjedan

„Glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga ovih je dana u izjavi za radijsku emisiju MTVA-a na hrvatskom jeziku izjavio kako Zakon o pravima narodnosti jamči kulturnu i političku autonomiju preko narodnosnih samouprava i kako je upitno što će biti rezultati popisa stanovništva o kojima će ovisiti i mogućnost iniciranja utemeljenja mjesnih narodnosnih samouprava.”

Počnje se glasno govoriti o izborima za mjesne i narodnosne samouprave koji će se po sadašnjim predviđanjima održati u proljeće 2024. godine. Istoga dana bit će održani i izbori za zastupnike u Europskom parlamentu. Uz zastupnike i gradonačelnike (načelnike) birat će se i zastupnici mjesnih, regionalnih i državnih narodnosnih samouprava. Zastupnici mjesnih narodnosnih neposredno, a regionalnih i državnih na temelju lista koje će moći postaviti narodnosne udruge ako ispune zakonom dane uvjete.

Ovih je tjedana osnovana radna skupina na inicijativu državnog tajništva Ureda premijera za vjerske i narodnosne veze koja bi trebala pripremiti i moguće izmjenne Zakona o pravima narodnosti i Zakona o izborima koje se odnose na narodnosna prava. Član je radne skupine i glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga. Krajem siječnja zasjele su članovi Saveza manjinskih državnih samouprava. Članovi te udruge zatvorenoga tipa predsjednici su državnih narodnosnih samouprava. Na sastanak su pozvani i članovi parlamentarnog Odbora za narodnosti.

Kako donosi slovački glasnogovornik, sve to u cilju „zajedničkog razgovora o izvedivosti promjena zakona, mogućnostima dobivanja dodatne potpore narodnosnim institucijama kao i o drugim aktualnim temama”. Složili su se kako parlamentarni Odbor za narodnosti i Savez (predsjednika) manjinskih državnih samouprava tijekom priprema izmjena Za-

kona o pravima narodnosti moraju djelovati usklađeno te će stoga biti potrebno utemeljiti vlastitu radnu skupinu koja bi operativno pripremala zajednička stajališta o pojedinačnim prijedlozima koji dolaze iz državnih resora ili iz pojedinih narodnosti.

Glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga ovih je dana u izjavi za radijsku emisiju MTVA-a na hrvatskom jeziku izjavio kako Zakon o pravima narodnosti jamči kulturnu i političku autonomiju preko narodnosnih samouprava i kako je upitno što će biti rezultati popisa stanovništva o kojima će ovisiti i mogućnost iniciranja utemeljenja mjesnih narodnosnih samouprava. Politički narodnosni sustav temelji se na brojkama iz popisa stanovništva, a preliminarni rezultati bit će poznati u prvoj polovini 2023. godine. Po glasnogovornikovu mišljenju treba raditi punom parom ako ima nekog manjka ili poboljšati ovaj postupak unutar Zakona o izborima, a to treba obaviti u kratkom roku. Ako ima potrebe za zakonskim izmjenama, Odbor za narodnosti radit će na tome.

Bez obzira na napisano i rečeno citirat ću jednog narodnosnog dužnosnika koji reče: „Pripreme za sljedeće izbore počinju onoga dana kad su poznati rezultati već održanih izbora”. Nije to drukčije ni s narodnosnim izborima. Stoga nikako ne vrijedi ona „nemamo vremena za promjene i razgovore jer su izbori za par mjeseci”.

Branka Pavić Blažetin

Čitajte i širite Hrvatski glasnik,

tjednik Hrvata u Mađarskoj!

Svakoga četvrtka
u Vašem hrvatskom domu!
Budimo zajedno
u „OAZI hrvatske pisane
riječi u Mađarskoj”!

HRVATSKI glasnik

HRVATSKI glasnik

Uspješno završen popis stanovništva

Završen je popis stanovništva 2022. godine. Do zadanog roka zaprimljeno je 4,6 milijuna stambenih i 9,2 milijuna osobnih upitnika, a konačne podatke utvrdio je Središnji statistički ured (KSH) služeći se državnim bazom podataka. Prema očekivanjima ovaj popis bio je posljednji tradicionalni popis stanovništva u Mađarskoj. Prema planu podatci za naredni popis stanovništva prikupljat će se isključivo obradom administrativnih izvora Ureda za statistiku.

Popis stanovništva 2022. zatvoren je 28. studenog. Uključujući one koji su sudjelovali u dopunskom popisu, a koji su krajem studenog potražili bilježnika naselja i ispunili svoju obvezu davanja podataka, u popisni sustav zaprimljeno je ukupno 4,6 milijuna stambenih upitnika i 9,2 milijuna osobnih upitnika – potonji čini 96 % procjenom očekivane populacije. KSH će popuniti podatke koji nedostaju iz državnih baza podataka. Ovogodišnji popis prvi je u kojem je statistički ured dobio tako opsežne ovlasti za preciziranje podataka: KSH se može koristiti državnim bazama podataka za usporedbu informacija dobivenih tijekom popisa s administrativnim podatcima i, ako je potrebno, popuniti podatke koji nedostaju.

Ovogodišnji popis bio je i prvi utoliko što je popis prvi put u potpunosti obavljen elektroničkim putem. Od 1. do 19. listopada svatko je mogao samostalno ispuniti upitnik, zatim u odjelu popisivača, a tijekom dopunskog popisa popisivači su podatke dobivene tijekom intervjua bilježili na tablet.

U mrežnoj fazi popisa u samo tri tjedna u sustav je stiglo ukupno 7 milijuna osobnih upitnika s 3,2 milijuna adresa. Ovo je bio prvi put da je KSH uspio doprijeti do tolikog broja ljudi putem interneta, a ovaj omjer izvanredan je čak i u međunarodnoj usporedbi u tako kratkom vremenu.

„Hvala stanovništvu na suradnji! Stopa mrežnoga popunjavanja premašila je sva naša prethodna očekivanja, a ona kućanstva koja su ispunjavala upitnike u suradnji s popisivačima, na temelju povratnih informacija, uglavnom su imala razumijevanja za popis, ciljeve prikupljanja podataka i podržavala popisivače u provedbi njihova posla. Ponosimo se popisivačima te njihovim profesionalnim i predanim radom tijekom popisa! Oni su bili glavni akteri provedbe popisa, njihova požrtvovna aktivnost bila je bitna za uspješan završetak popisa. Na kraju, ali ne manje važno, zahvaljujemo službenicima na njihovu radu! Popisni dio koji su organizirali bio je ogroman posao, a osigurali su i uvjete za provođenje dopunskog popisa“, kazala je dr. Gabriella Vukovich, predsjednica KSH.

Nakon završetka popisa počinje obrada podataka koja je podržana korištenjem državnih matica. Posebno je važno korištenje državnih baza podataka i praksa generiranja popisnih podataka iz administrativnih podataka jer je prema planovima ove godine bio posljednji tradicionalni popis stanovništva u Mađarskoj. Podatke sljedećeg popisa KSH će izvlačiti isključivo iz obrade administrativnih izvora, u skladu s praksom koja se trenutno provodi u nekoliko zemalja.

Popis stanovništva, uključujući i podatke dobivene tijekom popisa koji je upravo završen, također su dio nacionalne podatkovne imovine. U idućem će se razdoblju analitičari koji podržavaju donositelje odluka, znanstveni istraživači i akteri gospodar-

skog života uvelike koristiti ovim podatcima u razvijanju strategija i temelja razvoja. Osim toga, sve prikupljanje statističkih podataka, sva reprezentativna istraživanja društvenih znanosti ili tržišta temelje se upravo na izdvojenim podatcima. Osim toga, sadašnji popis stanovništva i iz njega izveden broj stanovnika bit će osnova za pokazatelje poput BDP-a po stanovniku, dohotka ili potrošnje po stanovniku. Rezultati popisa stanovništva predstavljaju pouzdanu osnovu za pripremu odluka o gospodarskom, socijalnom i teritorijalnom razvoju koje se tiču ne samo cijele države nego i pojedinih naselja i užeg stambenog okoliša. Osim toga, oni pružaju važne informacije o lokalnoj opskrbi, uslugama i infrastrukturnim potrebama, ali također pomažu tvrtkama koje, znajući rezultate, mogu planirati svoje aktivnosti s većom sigurnošću i svjesnim korištenjem podataka, na primjer otvaranje nove trgovine ili proširenje lokalne usluge. Prvi rezultati popisa bit će dostupni u prvom kvartalu 2023. godine, a objava detaljnih podataka očekuje se najesen 2023. godine.

Pripremio S. B.

GRADIŠĆE, HRVATSKI ŽIDAN – Društvo

Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj na čelu s Vincijem Hergovićem održat će svoju generalnu sjednicu 25. februara u Staračkom domu Hrvatskoga Židana (Glavna ulica 6) početo od 15 uri. Na dnevnom redu su izvješće o programi i financiji prošloga ljeta, izvješće o tekućim plani, naticanji, programi i stroški aktualnoga ljeta. Novoodabiranje peljačtva je označeno pod petom točkom u službenoj pozivnici kot „Glasanje za potvrdu ili ne – predsjedništva“, potom biranje kontrolne komisije i razno. Zvana toga DGHU prosi svoje kotrige da članarinu za 2023. ljeto uplatu na račun, ali na mjestu sjednice.

Usavršavanje za srednjoškolske profesore u HOŠIG-u

U organizaciji Hrvatskog pedagoškog i metodičkog centra „Metodika“ 12. prosinca 2022. u HOŠIG-u u Budimpešti održano je Usavršavanje za srednjoškolske profesore.

„Koliko profesori trebaju ulagati u sebe, osuvremeniti svoje metode nastave da bi prenijeli svoje znanje učenicima na njima razumljiv način?“, „Kako dalje, zašto nastavnički smjer, usmjeravanje učenika da biraju hrvatski jezik i književnost?“ samo su neka od pitanja o kojima se razgovaralo tijekom predavanja.

Svoja su izlaganja održali profesori sa Sveučilišta u Zadru kao i predavači Hrvatskog pedagoškog i metodičkog centra. Održana su sljedeća predavanja: prof. dr. sc. Smiljana Zrilić: „Zašto srednjoškolci izostaju s nastave?“, doc. dr. sc. Violeta Valjan Vukić: „Kvalitetna komunikacija sa srednjoškolcima“. U poslijepodnevnom radu je nastavljen predavanjima ravnateljice Hrvatskog pedagoškog i metodičkog centra Zsanett Vörös pod naslovom „Vizualizacija znanja pomoću mentalne (umne) mape“ te predavanjem Valentine Markač pod naslovom „Digitalna izrada mentalnih mapa u programu Canva“.

Pitali smo koliko je važna komunikacija nastavnika sa studentima, učenicima, roditeljima. Je li to drukčije odnosno teže ako se radi u manjinskim školama?

„Komunikacija je univerzalna. Problemi koji se vezuju uz komunikaciju isto tako mogu biti univerzalni, dakle od SAD-a do ovih najmanjih sredina. Vještine komuniciranja nastavnika iznimno su važne i na njima treba raditi te ih treba prilagoditi kontekstu u kojemu se obrazovni rad u

Ravnateljica Hrvatskog pedagoškog i metodičkog centra Zsanett Vörös

školi odvija. Ono što je važno u komunikaciji, a što je važno i u jeziku, jest to da se komunicira na materinskom jeziku. Komunikacija se osnažuje, produbljuje i održava kad komuniciramo razumljivim jezikom i, naravno, na taj način održavamo i onaj sustav vrijednosti naroda kojemu pripadamo. Takva komunikacija trebala bi se odvijati i u ovim školama, ali i u obitelji“, izjavila je doc. dr. sc. Violeta Valjan Vukić.

Profesorica Smiljana Zrilić u svojem je izlaganju ukazala na problem koji postoji

manje-više u svim školama: „Zašto srednjoškolci izostaju s nastave?“. Evo što nam je rekla o tome.

„Pokazalo se da smo prema mišljenju učenika dosta krivi i mi nastavnici, očito je da učenici od nas očekuju neke nove metode. To su neke nove generacije, u njihovim životima sve se brzo odvija, oni su stalno na ekranima, na mobitelu, i možda su neke metode kojima se mi koristimo u radu zastarjele. Tako da mi trebamo puno i u sebe ulagati. Naravno, to je samo jedan od razloga zašto učenici bježe s nastave. Puno je tu čimbenika koji njih više zanimaju nego učionica, to su konteksti gdje se stvari brzo odvijaju (kao što su neka neformalna druženja u kafićima i sl.). Sve je to njima u toj dobi zanimljivije nego ići u školu. Zato mislim da mi trebamo zaista poraditi na sebi, moramo osuvremeniti svoje metode kako bismo bili zanimljivi učenicima zato što je znanje koje mi prenosimo važno za cijeli život. Ove će njihove godine proći, ali mi moramo i u sebe uložiti da bismo njima pokazali koliko je učenje važno za budućnost.“

Pitali smo i koliko su te metode korisne i u radu sa studentima na sveučilištu.

„Naravno, metode su korisne. Naši studenti (bilo da je riječ o budućim odgajateljima ili o budućim učiteljima) imaju na

Dio polaznika usavršavanja

Violeta Valjan Vukić održala je predavanje „Kvalitetna komunikacija sa srednjoškolicima“

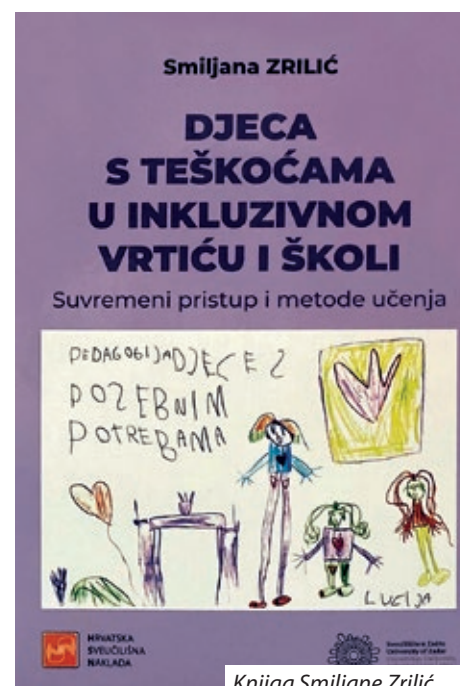
sveučilištu u Zadru, ali i na svim sveučilištima u Hrvatskoj koja se bave obrazovanjem učitelja ili odgajatelja, i svoju metodičku praksu. Tamo praktično vježbaju svoje vještine, i opće i stručne i metodičke. Često je dio ispitnih aktivnosti i refleksija na izvedeno, znači na samu izvedbu u razredu, gdje im pružamo mogućnost da sami pogledaju sebi preko ramena ili da se osvrnu na ono što su napravili i izgovorili. Tako sami uoče ono što možda i nisu izveli najbolje kako takvu pogrešku ne bi ponovili. S druge strane, mogu primijetiti ono što je dobro kako bi u svojem daljnjem radu to zadržali i nadograđivali”, izjavila je prof. Valjan Vukić.

A koliko su te metode uspješne kod studenata koji su na praksi u inozemstvu?

„Moji studenti idu na praksu u Serdahel, ali tamo ih ne ocjenjujemo. Tamo je naš posjet više za vježbanje hrvatskog

jezika i motiviranje učenika za hrvatski, tako da oni mene ocjenjuju. Znače, po bolonjskom sustavu studenti ocjenjuju profesore, pa mnogi od njih navedu kako im je puno značilo što sam ih vodila u Serdahel. To je jedno novo iskustvo i, eto, mislim da bi manjinska zajednica u Mađarskoj imala veliku podršku kad bi se svi trudili kao što se trudimo mi na našem odjelu u Zadru. Ali nekako to sve ovisi o čovjeku. Mi možemo zajedno djelovati, ali opet jedan čovjek mora biti generator i pokretač svega. Mislim da sam to za Serdahel bila ja i ponosim se time”, dodala je prof. Zrilić.

Ravnateljica Hrvatskog pedagoškog i metodičkog centra Zsanett Vörös u vezi s organizacijom ovog stručnog usavršavanja izjavila nam je: „Ovo je bilo jedno od mnogih usavršavanja i stručnih skupova koje je metodički centar organizirao tijekom godine. U tom nizu bila su usavrša-

Knjiga Smiljane Zrilić

vanja za odgajatelje, nastavnike u dvojezičnim školama, školama s predmetnom nastavom i, evo, posljednje usavršavanje za srednjoškolske profesore.”

Dvadeset i pet profesora poslušalo je predavanja u HOŠIG-u. U sklopu programa bila je i radionica koja je ponudila rješenje za sve probleme i odgovor na pitanja pod naslovom „Vizualizacija znanja pomoću mentalne (umne) mape”. O tome nam je ravnateljica Vörös rekla: „To je jedna dobra tehnika kojom sam se ja također koristila za vrijeme svoje nastave, sad se već to da digitalno izraditi. Mislim da aktivno uključivanje učenika u nastavu može pomoći u nizu problema: bilo da je riječ o boljim rezultatima ili o boljem uspjehu na nastavi.”

Ravnateljica je najavila i dio programa za ovu godinu u vezi sa stručnim usavršavanjem.

„Planiramo filmsku radionicu te i druge metode uključiti u nastavu da učenici stvarno nekako budu zainteresirani, a ne da onako pasivno slušaju nastavu. Ponekad se dogodi da je teško motivirati učenike, pa su potrebne nove metode.”

Osim usavršavanja Hrvatski pedagoški i metodički centar „Metodika” organizirao je i orijentacijski dan za srednjoškolce u Hrvatskoj školi „Miroslav Krleža” u Peču. „Na taj način pokušavamo usmjeriti učenike da biraju hrvatski jezik i književnost na sveučilištu i, naravno, pratimo i Collegium Croaticum”, dodala je na kraju ravnateljica Hrvatskog pedagoškog i metodičkog centra Zsanett Vörös.

Neda Maretić

Dio polaznika

Veliko prelo u Baji, središnja zabava bačkih Hrvata

U suorganizaciji Hrvatske samouprave grada Baje i Kulturnog centra bačkih Hrvata 28. siječnja održano je Veliko bajsko prelo. Središnja pokladna zabava bačkih Hrvata priređena je u Hotelu „Dunav“, a na prelu se okupilo dvjestotinjak gostiju iz Baje i okolnih naselja.

Prelo je otvoreno bunjevačkom himnom, najpoznatijom preljskom pjesmom „Kolo igra, tamburica svira“ koju su izveli članovi KUD-a „Bunjevačka zlatna grana“ u pratnji orkestra „Čabar“. Nakon uvodne pjesme predsjednica Hrvatske samouprave Angela Šokac Marković srdačno je pozdravila okupljene, među njima posebno uzvanike. Prigodnim riječima nazočnima su se obratili veleposlanik RH Mladen Andrić, generalni konzul RH Drago Horvat, parlamentarni zastupnik Róbert Zsigó i bajska gradonačelnica Klara Nyirati. Oni su ukazali na važnost očuvanja tradicije, ali i na doprinos hrvatske zajednice kulturnom životu grada Baje i bačkih Hrvata.

Već po tradiciji prelo je otvoreno prigodnim kulturnim programom. KUD „Bunjevačka zlatna grana“ izveo je splet bunjevačkih plesova u pratnji orkestra „Čabar“. Isti orkestar u nastavku večeri pobrinuo se za dobro raspoloženje uz bunjevačke narodne plesove i melodije pa je zabava potrajala do sitnih sati. Poseban gost večeri bio je tamburaški sastav „Ravnica“, koji je svojim autorskim pjesmama i brojnim hrvatskim uspješnicama ponovno oduševio okupljene bačke Hrvate i njihove goste. Kao i svake godine, prelu su nazočili i predsjednik HDS-a Ivan Gugan, parlamentarni glasnogovornik Jozo Solga, predsjednik SHM-a Joso Ostrogonač te predsjednici hrvatskih samouprava i ravnatelji hrvatskih ustanova. U dobrom raspoloženju zabava je potrajala do sitnih sati. Dodajmo kako je iste večeri održano i Racko veliko prelo u Dušniku uz domaći orkestar „Zabavna industrija“.

S. B.

KUD „Bunjevačka zlatna grana“

Predsjednica Hrvatske samouprave Baje Angela Šokac Marković s uzvanicima

Dio gostiju

Tamburaški sastav „Ravnica“

Svjetsko nogometno prvenstvo – Krležini najbolji prognozeri

Školska je aula 1. veljače bila puna učenika. U posjet Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu „Miroslav Krleža” došli su gosti iz Osijeka: ravnatelj osječkog Mađarskog kulturno-prosvjetnog centra i član Nadzornog odbora Nogometnog kluba „Osijek” János Andócsi te član Uprave i prokurist Nogometnog kluba „Osijek” Vladimir Čohar. Donijeli su dva dresa poznatih nogometaša koji su nekad igrali u osječkom prvoligašu: dres Lászlóa Kleinheislera i Ivica Ivušića. Ivušić je na Svjetskom prvenstvu u Katru igrao za hrvatsku reprezentaciju na poziciji vratara, a danas je u momčadi ciparskog Pafosa. Kleinheisler je mađarski reprezentativac i danas član grčkog Panathinaikosa.

Kako i zašto su gosti došli u posjet i darovali dresove dvojici učenika, učeniku 7. razreda Botondu Resálu i gimnazijalcu Lászlóu Rádaiju? Na inicijativu nastavnika škole „Miroslav Krleža” Nikole Ištokovića u školi je tijekom Svjetskog prvenstva u Katru organizirano gledanje utakmica i sudjelovanje u igri „prognoziranja” rezultata. Za sve sudionike bile su predviđene vrijedne nagrade, među njima i spomenuti dresovi najboljim prognozerima.

Cijeli mjesec igrala se „velika nagradna tip igra” u kojoj je sudjelovalo 80-ak učenika te je trajalo natjecanje za najbolju, najšareniju navijačku skupinu za čiju se fotografiju mogao dati glas na školskoj Facebook stranici. Na proglašenju rezultata krajem prosinca, prije zimskog raspusta, bilo je veselo. Prikazani su najbolji trenutci prvenstva te se slavio veliki uspjeh Vatrenih – brončana medalja. Dodijeljene su i nagrade. Za najbolju navijačku skupinu – prema skupljenim lajkovima Facebooku – izabrana je skupina 6. b razreda, dok je posebnu nagradu stručnog suda osvojio 5. a razred.

Proglašeni su i dobitnici „velike tip igre”. Peto mjesto osvojio je Ádám Nagy, četvrto Ádám Aczél, treće András Szebényi, drugo László Rádai, a pobjednikom je proglašen učenik 7. razreda Botond Resál.

Poklone su osigurali Hrvatska škola Miroslava Krleže, Hrvatska samouprava Baranjske žu-

László Rádai s dresom

Botond Resál s dresom

S gostima iz Nogometnog kluba „Osijek”

Prepuna aula učenika

panije, Hrvatska samouprava Pečuh i predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan. Najboljoj dvojici prognozera pokloni su stigli 1. veljače, a uručio im ih je član Uprave NK-a „Osijek” Vladimir Čohar. On i ravnatelj osječkog Mađarskog kulturno-prosvjetnog centra i član Nadzornog odbora NK-a „Osijek” János Andócsi tom su prigodom dogovorili daljnju suradnju s ravnateljicom škole Janjom Živković Mandić.

Branka Pavić Blažetin

„Utvrda Novi Zrin na Muri” na hrvatskom i na mađarskom jeziku

Udruga „Zrinski kadeti” u Keresturu neumorno radi na očuvanju i njegovanju povijesti i spomena Zrinskih. Posebnu pozornost posvećuje Nikoli Zrinskom Čakovečkom, koji je imao posjede i na pomurskom području te ih branio od neprijatelja, a u blizini se nalazila i njegova utvrda Novi Zrin. Udruga „Zrinski kadeti” od utemeljenja izvrsno surađuje sa Zrinskom gardom u Čakovcu i tako je uspjela ostvariti vrijedan projekt – izdavanje prijevoda monografije „Utvrda Novi Zrin na Muri” na mađarskom jeziku koju je Zrinska garda Čakovec objavila u povodu 360. obljetnice izgradnje Novog Zrina (1661.). Autori su knjige trojica hrvatskih povjesničara (Dragutin Feletar, Petar Feletar i Hrvoje Petrić) i trojica mađarskih (József Padányi, Gábor Hausner i Lajos Négyesi). Udruga „Zrinski kadeti” željela je izdati monografiju na mađarskom jeziku kako bi ljubitelji povijesti koji ne znaju ili slabije govore hrvatski jezik imali mogućnost upoznati zajedničku prošlost dvaju naroda, odnosno povijest Zrinskih. Promocija i hrvatskog i mađarskog izdanja upriličena je u Keresturu uoči tradicionalne Učeničke konferencije Zrinskih krajem studenoga prošle godine u nazočnosti nekih od autora i predstavnika organizacija koje su doprinijele tomu da se objavi monografija.

Na promociji knjige predsjednica Udruge „Zrinski kadeti” Anica Kovač, bez čijeg se zalaganja ne bi mogao ostvariti taj projekt, zahvalila je svima koji su materijalnim ili drugim sredstvima pomogli objavljivanje knjige bilo na hrvatskom bilo na mađarskom jeziku.

„Obitelj Zrinski oduvijek je bila poveznica mađarskog i hrvatskog naroda. Njegujući njezinu tradiciju i danas smo uspjeli nešto vrijedno ostvariti, u čemu su sudjelovali mnogi stručnjaci, pojedinci iz Hrvatske i Mađarske. Autori su se odrekli autorskog prava i dali na raspolaganje svoje stručne tekstove za prijevod na mađarski jezik te je blizu dvadeset organizacija i pojedinaca novčano potpomoglo tiskanje knjige. Kvalitetna monografija i na hrvatskom i na mađarskom jeziku nudi mnoštvo novih informacija o povijesti utvrde za one koji se bave poviješću, a i za one koji se zanimaju za povijest Zrin-

skih”, rekla je na promociji Anica Kovač. Na predstavljanju su bili i članovi Zrinske garde „Čakovec” koje je predvodio predsjednik Đuro Bel. Gospodin Đuro Bel naglasio je da se ovom knjigom Zrinska garda željela odužiti najmoćnijem vladaru svojeg vremena od svih Zrinskih. Još 2001. godine izdana je knjiga o Novom Zrinu, međutim skupina je povjesničara okupljenih oko akademika Feletara i dalje radila na temama o Novom Zrinu i povijesti obitelji Zrinski općenito. Organizirani su znanstveni skupovi, održana su tematska predavanja te su objavljeni članci i knjige. Od prve objavljene knjige o Novom Zrinu prošlo je dvadeset godina i odonda su došle na vidjelo mnoge nove informacije. Naime, 2005. godine započeta su arheološka iskopavanja Novog Zrina pod vodstvom Józsefa Padányija, predsjednika povjerenstva za arheološka iskopavanja. Zahvaljujući tomu 2006. godine

utvrđena je točna lokacija Novog Zrina. Sve nove informacije i istraživanja nalaze se u novom izdanju. Monografija je rezultat rada znanstvenika iz Hrvatske i Mađarske. Hrvatski autori izdanja jesu: akademik Dragutin Feletar, geograf i povjesničar Petar Feletar te član suradnik HAZU-a Hrvoje Petrić, koji se gotovo cijele svoje znanstvene karijere profesionalno bavi temama koje se vežu uz povijest i obitelj Zrinskih. Isti znanstveni interes povezuje i autore iz Mađarske koji su u monografiji predstavili rezultate svojih istraživanja o utvrdi Novi Zrin i obitelji Zrinski, a to su: potpukovnik i vojni povjesničar Gábor Hausner, vojni povjesničar Lajos Négyesi te general i stručnjak s područja vojnih znanosti József Padányi. Za izdavanje knjige na hrvatskom jeziku ponajprije su se pobrinuli Zrinska garda „Čakovec”, Ogranak Matice hrvatske u Čakovcu, Izdavačka kuća Meridijani i suna-

Učenici iz Hrvatske koji su izlagali na konferenciji s nekima od autora monografije

Trenutak za pjesmu

San

ušao je
 mirisom snijega
 bez kucanja
 da stvori nemir
 na palubi bijeloj
 ušao je
 i svaki pokret zaboli
 ušao je
 on
 ČOVJEK

Jolanka Tišler

Dio autora i predstavnici izdavača: predsjednica Zrinskih kadeta Anica Kovač i predsjednik Zrinske garde „Čakovec“ Đuro Bel

Keresturska djeca uoči konferencije preobrazila su se u Nikolu i Petra Zrinskog odnosno u Anu Katarinu Frankopan Zrinsku i tako čekali goste

kladnici – Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Koprivničko-križevačke županije u Križevcima te Družba „Braća Hrvatskoga Zmaja“ (Zmajski stol u Čakovcu), a za izdavanje knjige na mađarskom jeziku Udruga „Zrinski kadeti“ i druge organizacije te ustanove pomurskih Hrvata, odnosno pojedinci. Urednik je knjige akademik Dragutin Feletar, koji je napisao proslav o Zrinskim i Novom Zrinu istaknuvši njihov značaj u borbi za slobodu. Petar Feletar, sin akademika i također jedan od autora monografije, na promociji u Keresturu rekao je da je novoobjavljena monografija o Novom Zrinu rezultat suradnje istraživača i da je vrlo dobro što je objavljena i na mađarskom jeziku, ali smatra kako bi bilo dobro objaviti je i na turskom da bi narodi koji su tijekom tog doba bili povezani mogli upoznati svoju povijest s različitih gledišta.

Monografija posvećena Novom Zrinu sastoji se od dva glavna dijela – u prvom dijelu objavljeni su rezultati istraživanja u Hrvatskoj, a u drugom rezultati istraživanja provedenih u Mađarskoj. Na početku knjige na desetak stranica donesen je narativni pregled važnijih vrela i literature o Novom Zrinu koji se nastavlja na ono što je opisano u prvoj monografiji iz 2001. godine. Ondje su u uvodu predstavljeni dotadašnji dosezi historiografije (dakle do kraja 20. stoljeća), a u novom izdanju pozornost je usmjerena na ono što je objavljeno i otkriveno u posljednja dva desetljeća. Graditelju utvrde Novi Zrin, hrvatskom banu i pjesniku Nikoli VII. Zrinskom, posvećeno je posebno poglavlje. U njemu su priložene sve karte koje su pronađene u arhivima. Od mađarskih autora József Padányi osvrnuo se na istraživanja koja su se intenzivirala od 2008. godine u smislu suradnje s hrvatskim kolegama. Arheološki su se radovi u velikoj mjeri usredotočili na istraživanje objekata. Po-

stupno su pronađeni metalni projektili (topovske kugle te zrna za muškete i pištolje), nekoliko komada sačuvanog oružja što su upotrebljavali Zrinski, sablja Nikole VII. Zrinskog, ukrašena žičana košulja i okrugli štit te vatreno oružje. Zatim je potvrđena točna lokacija utvrde i pronalazak tvrđavnog bunara. Korak po korak, danas se može govoriti o tome da je mjesto Novog Zrina postalo državno spomen-mjesto Mađarske, a sad je došlo do izdavanja ove monografije koja priču o Novom Zrinu i o Zrinskim nastavlja promovirati. Suradnja se s hrvatskim znanstvenicima nastavlja. Naime, hrvatski kolege dobili su dozvolu od mađarskog izdavača (Zrínyi kiadó) da se knjiga „Radovi vojne znanosti Nikole Zrinskog“ prevede na hrvatski jezik, a prema tomu Zrinski će povezivati dva naroda i u budućnosti.

Monografiju su u sklopu dvojezične učeničke konferencije predstavili učenici iz Pomurja i Međimurja. Učenicke III. osnovne škole iz Čakovca Lara Logožar, Bruna Botulica, Nola Radek i Luna Križaić u svo-

jem izlaganju predstavile su hrvatske autore monografije, a učenica keresturske osnovne škole Johanna Teczely mađarske autore. O životu i djelu Nikole Zrinskog govorile su učenice keresturske škole Regina Deák i Lara Kalinics. Učenici Osnovne škole „Draškovec“ Leo Dolenc i Helena Pongrac pripremili su temu „Novi Zrin i Legrad na zemljovidima“. O najnovijim istraživanjima Novoga Zrina govorila je učenica keresturske škole Maja Vargović. Zadnje izlaganje konferencije predstavilo je spomen-mjesta i njegovanje tradicija Zrinskih u Čakovcu, a održale su ga učenice I. osnovne škole „Čakovec“ Bela Veronika Lovrenčić i Franka Strnad. U sklopu svečanosti održana je i prisega novih članova postrojbe Udruge „Zrinski kadeti“ te su na kraju svi sudionici konferencije, među kojima su bili i počasni konzul RH dr. Atila Kos te dožupan Međimurske županije Josip Grivec, posjetili državno Spomen-mjesto Novi Zrin, gdje su položili vijence na spomenik.

Beta

Bogatstvo...

Zrinski kadeti s gostima konferencije

Očuvajmo hrvatski folklor – plesačnica u budimpeštanskom HOŠIG-u

U cilju očuvanja hrvatskog folkloru hrvatske samouprave XVI. okruga i Čepela organizirale su plesačnicu koju je održala Vesna Velin uz pratnju orkestra „Misija ViT“ 6. prosinca 2022. godine u HOŠIG-u. Na plesačnici je predstavljeno hrvatsko folklorno nasljeđe, a obuhvaćeni su elementi iz bogate hrvatske folklorne baštine.

„Mi predano radimo na izučavanju folkloru kako bismo ga na autentičan način predstavili publici. Posebna mi je čast predstaviti hrvatski folklor HOŠIG-ovim učenicima“, izjavila nam je Vesna Velin i dodala: „Poučavala sam nazočne plesovima naših etničkih skupina. Plesali smo bošnjačke igre, bunjevačke igre iz Bačke, podravske, a na kraju smo zaplesali ono što svatko poznaje, što je svakomu pri srcu.“

Pitali smo Vesnu što misli o tome koliko poznavanje folkloru doprinosi očuvanju identiteta jednog naroda, na što je odgovorila: „Mislim da su ples, glazba, folklor i običaji ono što nas drži. Meni je žao jer je jezik taj koji se najviše gubi i moram

S Vesnom Velin učili su se plesni koraci

priznati da je naš profesor Ernest Barić imao pravo kad je govorio da je jezik najvažniji jer ipak trebaš razumjeti tekst pjesama. Folklor se treba doživjeti, a to je cjelovito tek ako razumiješ tekst. Moram priznati da je asimilacija velika. U nekim je našim selima i naseljima stvarno samo folklor taj koji nas još drži zajedno.“

Osim HOŠIG-ovih učenika na plesačnici su sudjelovali i članovi Hrvatske izvorne grupe. Plesačnica je samo jedno od događanja koja organiziraju Hrvatska samouprava XVI. okruga i Hrvatska samouprava Čepela i koja doprinose afirmaciji, razvoju i očuvanju hrvatskog folkloru.

„Zahvaljujemo HOŠIG-u na suradnji – naročito ravnateljici Ani Gojtan, zamjenicama ravnateljice Riti Grbavac i Žuži Molnar, voditeljici đakčkog doma Esteri Daražac-Bakóczy te učiteljici Kristini Feller“, istaknule su na kraju predsjednice samouprava Kinga Kolesza i Andrea Tábori-Simara.

Neda Maretić

Zanimljiva pitanja

Festival dokumentarnog filma

U Budimpešti je od 21. do 29. siječnja 2023. održan IX. Budimpeštanski međunarodni festival dokumentarnog filma – BDF 2023., jedan od najrenomiranijih festivala i jedino međunarodno natjecanje te vrste u Mađarskoj. Ove je godine bilo prikazano pedesetak filmova i 200 projekcija. Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Mađarskoj sedmi je put sudjelovalo kao partner BDF-a. Na prigodnom druženju sudionika festivala redateljke i članove žirija pozdravili su ravnateljica i osnivačica festivala Ágnes Sós te veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj dr. sc. Mladen Andrić. Nagradu za životno djelo ove je godine dobio Ádám Csillag.

Neda Maretić

Posjet vinariji Pinkert

Hrvati iz Budimpešte osim na svojim redovitim događanjima često se druže i izvan planiranih aktivnosti. Tako su jedan vikend odlučili posjetiti vinariju Pinkert u baranjskom mjestu Suza. Dan je bio odličan za degustaciju kvalitetnih vina, kušanje hrvatskih specijaliteta, ali prije svega i za druženje. Mi smo bili s njima i imali mogućnost doznati nešto više o vinariji i pripremi vina. Posjetili smo podrumu u kojima se skladište. Kako su nam rekli, obitelj Pinkert generacijama se bavila vinogradarstvom i vinarstvom. Vinogradi su smješteni na Baranjskoj planini na nadmorskoj visini od 198 m na iznimno povoljnoj lokaciji za uzgoj vinove loze. Nazočni su uživali u ukusima raznih vina – graševine, sauvignona blanca, muškata žutog, caberneta sauvignona, caberneta franca i merlota.

Ova se vinarija može posjetiti uz prethodnu najavu, a u posjet je uključena i mogućnost degustacije vina.

U odnosu na konkurenciju posao vinarije Pinkert temelji se na tradiciji, a ne iznenađuje ni to što je vinarija postala zaštitni znak koji je prepoznat na hrvatskom i mađarskom tržištu. Druženju su se priključili glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga i predsjednice hrvatskih samouprava XVI. okruga i Čepela te drugi.

Za dobru zabavu pobrinuo se orkestar „Podravka“.

Neda Maretić

Dijamantni jubilej hištva u Nardi

U okviru nediljne svete maše u nardarskoj crkvi 5. februara, kade su se i skupazeli pred šesdesetimi ljeti 3. februara, svečevali su dijamantni jubilej hištva Filip Bošić i Serafina Kolonović u krugu velike obitelji. Filip bači je djelao u seoskoj zadrugi, onud je prošao u mirovinu 1990., a teta Fina pet ljet kasnije je stupila u penziju iz mjesne čuvarnice. Tamo je dugo ljet odgajala kot tetka generacije i generacije. U društvu troje dice (Ildike, Gyurija i Silvije) i njevih familijov uživaju danas u zasluženi mirovinski dani, a osebjuna im je radost kad je posjećuje pet nukičev. Oliver, najmanji član familije, njev pranukić, lani se je narodio. Pred šesdesetimi ljeti, kako su rekli slavljeniki, u ovo vrime bio je veliki snig, a za prisegom na veselje, kamo je bilo pozvano kih sedamdeset ljudi, išli su u roditeljski stan mladoženje. Jubilar i zvana Narde nigdir drugdir nisu živili, a tako su i dicu naučili – u rodnom selu je najlipše živiti – zato su svi trimi ostali u Nardi. Za dobro i dugoljetno hištvo, po njevom mišljenju, čuda česa i nij' potribno, samo malo ljubavi, razumivanja, skupadržanja i lipe riči u familiji. Jubilarnomu hižnomu paru gratulirao je i farnik Pinčene doline Tamás Várhelyi, a i mi im željimo čuda zdravlja, radosti i još mnogo ljet u ljubavi svojih najmilijih!

Tiho

3. februar 1963.

Slavljeniki u krugu familije

Jubilari s farnikom Tamásom Várhelyijem

Na Hrvatskom balu u Bika

Kako je rekla predsjednica Hrvatske samouprave grada Bika Zita Popović, za ovoljetni Hrvatski bal u spomenutom gradu prevelik je bio interes. Približno 140 ljudi su mogli organizatori pozdraviti u restoranu „Vadásztanya” 13. januara. S tim su pak odzeli prednost Koljnofcem jer svako ljetto tod se je mogla zgodati prva slična hrvatska priredba Gradišća. Goste pripravne na zabavu je toga dana pozdravio ter im je zaželjio nepozabljivu noć zastupnik Hrvatske državne samouprave Viktor Kohuth iz Petrovoga Sela, a mjesni farnik dr. Gábor Szalai podilio je i blagoslov skupaspravljenim. U kulturnom programu nastupali su mjesni jačkari zbora „Danica” i tančoši HKD-a „Čakavci” iz Hrvatskoga Židana. Te noći već od sedamdeset vridnih tombolov je našlo svojega veseloga vlasnika. Tančeni plac spolom je bio pun, uprav tako kot i u prethodni ljeti, zahvaljujući i odličnoj mužiki „Pinka-banda”.

Tiho

FOTO: SZILVIA VARGA-ROZMÁN

Nastup HKD-a „Čakavci”

FOTO: GABRIELLA HAJÓS

Veseli gosti

U sklopu projekta „EXPLORE AND LEARN Gastronomic tradition, sharing knowledge” ostvarena razmjena znanja

Srednja strukovna i tehnička škola „István Széchenyi” u Kapošvaru već je 90-ih godina prošloga stoljeća počela graditi suradnju sa sličnim odgojno-obrazovnim ustanovama u Republici Hrvatskoj. Odonda su ostvareni mnogi međunarodni projekti s hrvatskim partnerima, od razmjene stručne prakse i stručne mobilnosti do programa Erasmus+. Kapošvarska škola ovaj je put sudjelovala kao partner u projektu „EXPLORE AND LEARN Gastronomic tradition, sharing knowledge”, koji je ostvaren u sklopu projekta „Interreg V-A Mađarska – Hrvatska 2014. – 2020.”. Završna konferencija projekta upriličena je 27. siječnja u Velikoj dvorani Hotela „Dorottya” u Kapošvaru. Na početnoj konferenciji u ulozi domaćina uzvanike je pozdravio ravnatelj kapošvarske ustanove László Kárász, između ostalih generalnog konzula Republike Hrvatske u Mađarskoj Dragu Horvata, ravnateljicu Centra za stručno osposobljavanje u Kapošvaru Gaborné Weimann i ravnateljicu Strukovne škole „Virovitica” Pavicu Biondić-Ivanković.

Projekt „EXPLORE AND LEARN Gastronomic tradition, sharing knowledge” počeo je 1. veljače 2021. godine i tijekom 18 mjeseci ostvareni su mnogobrojni sadržaji u cilju unapređenja i osuvremenjivanja ugostiteljstva i kuharstva, postavljen je doprinos razvoju novih obrazovnih sadržaja i modernizacija školskih programa kuharstva, posluživanja i slastičarstva te enologije i somelijerstva. Osim toga poboljšani su i uvjeti i načini rada. U projektu je sudjelovalo 18 nastavnika struke i 60 učenika iz obiju škola. Nositelj projekta bila je Strukovna škola „Virovitica”, a u ulozi partnera našla se kapošvarska srednja škola. Projekt čija je vrijednost 212.731,37 € obuhvaćao je dvije regije, Virovitičko-podravsku županiju i Šomođsku županiju, te su zahvaljujući njemu ostvareni stručni susreti i edukacije. Posebno su održane radionice za nastavnike ugostiteljskih zanimanja i za učenike kuharstva koji su se uz Michelin chefove upoznali s izradom raznih tradicionalnih specijaliteta poput perkelta od soma, obraza crne slavonske svinje i ječam-cikle-dimljenog šarana. Na radionicama za slastičare teme su bile: tradicijski kolači u novom ruhu, na kojoj su sudionici međusobno upoznali tradicionalne kolače mađarske i hrvatske regije, zatim radionice o somelijerstvu, na kojima su uz upoznavanje s vinima vježbali i predstavljanje vina odnosno metode ocjenjivanja. Tijekom projekta nastavnici su imali priliku razmijeniti iskustva, iz-

Ravnatelj kapošvarske ustanove László Kárász pozdravlja uzvanike

Sudionici konferencije

Stručni izlet u Mađarskoj

Kuharska radionica

mijeniti svoja stručna znanja koja će ubuduće moći ugraditi u svoje nastavne programe. Ravnatelj kapošvarske srednje strukovne škole posebno je zahvalio ravnateljici i djelatnicima virovitičke strukovne škole te svojim kolegama na posebnom doprinosu oko ostvarivanja projekta koji je ostvario korisne sadržaje i za djelatnike i za polaznike obiju ustanova. Prisjetio se i početka suradnje ustanova koja upravo ove godine obilježava 30. obljetnicu. Dodao je kako će ulazak Republike Hrvatske u šengenski prostor još više olakšati kontakte te istaknuo da vjeruje u nastavak suradnje te se nada da će i hrvatski učenici naučiti što je „Rákóczy túró”, odnosno kako se izrađuje. Jednako tako nada se da će i mađarski učenici znati izraditi „Julka šnite”. Najveća je vrijednost projekta to da su učenici i nastavnici imali priliku bolje upoznati tradicijska jela, gastronomske običaje i kulturu susjedne regije, odnosno steći nova poznanstva u struci uz usvajanje kvalitetnih stručnih znanja.

Beta

Mala stranica

Zanimljiva ura Hrvatske škole i čuvarnice u Sambotelu

U novoj športskoj dvorani posjet košarkašev Falco-a

Obnova sambotelske športske dvorane u Hrvatskoj školi i čuvarnici Mate Meršića Miloradića bila je vist jur krajem oktobra prošloga ljeta. Sambotelska športska škola (s naglaskom Saveza odbojkašev) i Gradska samouprava grada Sambotela skupa su potpirale ovu investiciju od 70 milijun Ft, a naravno su sanirane i svlačionice i dodatne prostorije. Ta dan su dica ustanove s radošću zela u hasnovanje športsku halu, a odbojkaši redovno dojdru na treniranje da otkriju za ov šport talentirane školare.

Edita Horvat-Pauković gizdavo je rekla da jur tri ljeti dugo imaju iz škole odbojkašicu Francišku Sabadoš, ka igra u grupi U-12. Unutar tjelesnoga odgoja sambotelski školari obavezno imaju tajedno jednu uru odbojke, ku drži Gergő Bedőcs, trener odbojkaškoga saveza. S novom dvoranom športaši su dobili stalno mjesto za treninge, a zato su i aldovali svoje pineze kad su uložili u obnovu športske dvorane. Po riči školske ravnateljice, savez je nutradao 56 milijun Ft u investiciju, dokle gradska samouprava je još dodala 23 milijun Ft. Ovako je obnovljen krov, vodeni blok, svlačionice, minjali su obloke i parketu. To pravoda ne znači da se škola zatvara pred drugim športskim granami, zato su

Na predaji športske dvorane

Školari 3. razreda takaj su kanili imati skupni kipic sa športaši

Skupna igra

sredinom januara ustanovu posjetili s konkretnim programom za predstavljanje i sambotelski košarkaši Falco-a. Na tom se i ni tribi čuditi kad je Miloš Konakov, glavni trener kluba Falco-Vulcano Energia KC-a, čaća školara ki pohadja hrvatsku školu u Sambotelu. Trener Miloš Konakov, igrači Ákos Keller i Boris Baráč predstavili su se tako mališanom čuvarnice kot i učenicom škole, čuda hasnovitoga i zanimljivoga su povidali o njevom športu, a potom su držali malu prezentaciju, pozvali mališane na naticanje u bižanju, hitanju labde na košaru i na skupnu igru. Za spominak su pak mogli svi domom odnesti suvenire, majice, slike s potpisom košarkaških zvijezdov.

Tiho

Grupa Tratinčica s gosti

Foto: LEVENTE HUTTER

IX. Festival tradicionalne svinjokolje

Od ranog jutra mirisao je cijeli Kerestur 11. veljače po poznatim svinjokoljskim specijalitetima – čvarcima, kobasicama i raznom pečenju. Dvorište Seoskoga doma bilo je središte Festivala tradicionalne svinjokolje, ali i na ulicama bili su postavljeni štandovi s raznim domaćim proizvodima, bombonima, kolačima i medenjacima. Mnogobrojni žitelji iz regije te s druge strane granice (iz Međimurja, Varaždinske županije) stizali su kako bi uživali u delicijama, finoj kapljici, druženju i dobroj glazbi. Za organizaciju Festivala pobrinule su se mjesne samouprave i civilne organizacije Kerestura i Fićehaža. Cilj je festivala iz godine u godinu očuvanje običaja tradicionalne svinjokolje, promoviranje zdrave i domaće hrane te drugih domaćih proizvoda kao i okupljanje seoskih zajednica u regiji.

Prijelazni pehar pripao je ekipi koja okuplja mlade iz pomurskih hrvatskih naselja

Zimsko razdoblje oduvijek je bilo vrijeme svinjokolja. Neki bi krali prije Božića kako bi za blagdane imali bogat svečani stol, ali svinjokolja je bilo i u siječnju ili veljači kad bi se održavali svatovi. Naravno, to je bilo i zbog toga što nije bilo velikih hladnjaka gdje bi se meso moglo spremati. Tradicionalnih svinjokolja gotovo više ni nema te se upravo zbog toga Mjesna samouprava Kerestura sjetila prirediti takav festival. U pomurskoj regiji ima dosta obiteljskih gospodarstava koja se bave uzgojem svinja te pripremom suhomesnatih proizvoda i proizvoda od svježeg mesa pa se oni iz godine u godinu kandidiraju na natjecanje u pripremi svinjokoljskih jela i uz sebe prikupljaju i druge članove ekipe. Na svečanom otvorenju festivala načelnik Kerestura Róbert Polgár pozdravio je sve goste, a među njima posebno zamjenika župana Zalske županije Csabu Benea, zamjenika župana Međimurske županije i predsjednika Europske grupacije za teritorijalnu suradnju „Regija Mura“ Josipa Grivca, parlamentarnog zastupnika Pétera Cserešnyésa i počasnog građanina Kerestura prof. dr. sc. Karla Gadanjija. Zahvalio je svim natjecateljskim ekipama što su doprinijele izvrsnom gostoprimstvu i pobrinule se za to da se nitko od posjetitelja ne vrati kući gladan. Natjecateljske su ekipe pod šatorima pripremale razne svinjokoljske specijalitete: svinjokoljsku

juhu, raznovrsna pečenja, kobasice, krvavice i čvarke (natjecanje se provodilo u svim kategorijama). U ekipama su radili mesari, vatrogasci, kućanice, glazbenici, željezničari i učiteljice. Nije bilo važno tko je što po zanimanju, važno je bilo samo to da se uživa u pripremi ukusnih jela. Od šest natjecateljskih ekipa najuspješnija je bila ekipa pod imenom „Südök“. Osvojili su prijelazni pehar, što znači da su napravili izvrsna jela u svim kategorijama. Ekipu „Südök“ svake godine okuplja sumartonska obitelj Hederić. U njezinim su redovima mladi iz Sumartona, Serdahela i Kerestura. Budući da je pod njihovim šatorom atmosfera uvijek vesela, nije im teško raditi od jutra do mraka, a da imaju veliko srce dokazuje to da sav svoj prihod od prodaje godinama doniraju Odjelu pedijatrije Bolnice „Dorotya Kanizsai“ u Velikoj Kaniži. U sklopu programa bilo je i stručnih sadržaja. U prijedopodnevni satima prezentirano je kako se pravilno kolje, prži i razdvaja svinja. Uz gastronomske programe posjetitelje je cijeli dan zabavljao bogat kulturni program – koncerti i igraonice za djecu, a na ulicama sve do središta festivala svoje domaće proizvode nudila su obiteljska gospodarstva regije. Organizatori se nadaju da će sljedeće godine moći prirediti jubilarni deseti festival i ponuditi još više sadržaja te da će se prijaviti i više natjecateljskih ekipa.

Beta

Članovi DVD-a Kerestur svake godine među prvima u organizacijskim poslovima

Kola Kroida Ilirije nanovič na Riječkom karnevalu

Koljnofci su ljetos jur po osmi put sudjelovali na 40. jubilarnom Riječkom karnevalu, koji je po cijeloj Europi na širokom glasu. „Kroidi Ilirije dođu iz Panonije sa Jantarske ceste“, tako objašnjava peljač ove grupe dr. Franjo Pajrić, ki se je sa svojim ljudji ovput prikdao izvidjanju neba i zvijezda. Pri zahadjanju sunca se pokažu Orion, Bik i Vlašići. Na kola Tri kralji su bili označeni s trimi različitim kameni. Tod je gorio oganj i gledali su zvjezdano nebo kot su to djelali negda svoj dan pastiri. Svu ovu imitaciju nature prikazali su na kola Kroidi Ilirije, oko 30 ljudi, većinom iz Koljnofa, Šoprona, Sambotela i iz Hrvatske. Prethodno, kot svenek zato se je odvijala i glavna proba po koljnofski ulica. Koljnofski Kroidi otputovali su prošle subote i u nedilju su onda diozimali na fešti mnoštva maškantarov, kih je bilo ovo ljeto približno 10 000.

Tiho

Fotografiju je poslao dr. Franjo Pajrić

Na glavnoj probi u Koljnofu

SAMBOTEL – U Hrvatskoj školi i čuvarnici „Mate Meršić Miloradić“ u toku je Tajedan hrvatskoga jezika (od 20. do 24. februara) s pravimi zanimljivosti. U pondiljak je na četvrtoj i petoj uri za spojene razrede održala predavanje Eszter Tamaskó, profesorica Filozofskoga fakulteta u Rijeki, u utorak je dr. Šandor Horvat, etnograf i viši asistent na sambotelskom Odsjeku za slavistiku kot i suradnik Zbirke sakralne umjetnosti na Prisiki, govorio o fašenjski igra i tradicija Hrvatov u Ugarskoj. Srida je posvećena djelaonici s glagoljicom, u četvrtak, danas, školska folklorna grupa iz Petrovoga Sela pelja plesačnicu za sambotel-ske učenike, a sutra će se med timi zidinami po prvi put prirediti naticanje u lipom govoru i recitiranju.

JEZIK PREZ GRANIC

Erasmus+ UMSI DGMU

jezični seminar na morju

09. - 16.07.2023.

PAG (HR)

za mlade od 18 - 30 ljet

7x prenoćevanj u hotelu inkl. ručenje, objed i večera bus na Pag i ponajzad ograničeni broj mjesta

nudjamo:

djelaonice na (gradišćansko)hrvatskom jeziku slobodno otpodne: kupanje u morju, itd. večernji program jednodnevni izlet

prijave do najkasnije 30.04. na hakovci.org cijena: 120€

Sufinancirano sredstvima programa Europske unije Erasmus+

Hrvatska samouprava Santova, Kulturni centar bačkih Hrvata i Neprofitno poduzeće za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost „Croatica“ imaju čast pozvati Vas na predstavljanje

HRVATSKOG KALENDARA 2023.
i korizmeno druženje

28. veljače 2023. u utorak u 17 sati
u knjižnici

(Santovo, Dom kulture,
ulica Kossuth Lajos 54)

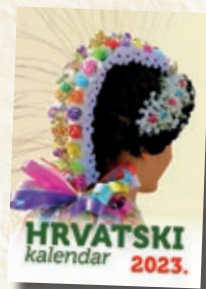
Hrvatski kalendar predstavljaju:

Branka Pavić Blažetin,
glavna i odgovorna urednica izdanja

Stipan Balatinac,
novinar

Timea Šakan-Škrin,
ravnateljica Croatice

U programu sudjeluje
Crkveni pjevački zbor santovačkih Hrvata

Narodnosni dani u Eötvösevu vrtiću u Mohaču

U mohačkom Eötvösevu vrtiću vrijeme došašća u prosincu 2022. godine zaokruženo je Narodnosnim danima. U sklopu priredbe djeca su mogla upoznati različite mjesne narodne tradicije i običaje u ustanovi i na vanjskim lokacijama. U radionici

Đure Jakšića mogli su se okušati u rezbarenju maski, a gđa Antala Darabosa i gđa Luke Kunovskog uvele su ih u misterije pletenja čarapa i heklanja čipke. Posljednjeg dana manifestacije Vjekoslav Filaković i Gábor Bósz održali su predstavljanje glazbala. Manifestacija je zatvorena zajedničkim plesanjem kola. Priredbu je poduprla Hrvatska samouprava grada Mohača, izvjestile su Hrvatski glasnik hrvatska odgovajateljica Valerija Csincsák Heil i voditeljica područne ustanove MTÓBCSB Andrea Dikán Amberger te priložile i nekoliko fotografija. *BPB*

MUZEJSKA PEDAGOGIJA

Dana 13. prosinca učenici Gimnazije Károlya Kisfaludyja iz Mohača mogli su tijekom prijepodneva sudjelovati u radionicama muzejske pedagogije na hrvatskom jeziku i obilascima Muzeja Dorottya Kanizsai u Mohaču. Svi su učenici koji uče hrvatski kao drugi strani jezik sudjelovali na tim aktivnostima, gdje su se mogli upoznati s povijesnim i narodnosnim kulturnim vrednotama grada Mohača te su imali priliku upoznati sekciju koja čuva materijalnu kulturu naših predaka u posebnoj riznici muzeja. Radionica je završila interaktivnim kvizom koji su učenici uspješno riješili. *Branka Pavić Blažetin*

KOLJNOF – Hrvatska samouprava dotičnoga naselja vas srdačno poziva na prezentaciju imidž filma o hodočasnoj crkvi ter 250. obljetnici crkve, ka je proslavljena lani, i na predstavljanje Katoličkoga kalendara 1. marcijuša u Kulturni dom Koljnofa (Glavna ulica 17) s početkom od 18 uri.

ŠELJIN – Kako doznaje Hrvatski glasnik, u šeljinskoj Dvojezičnoj mađarsko-hrvatskoj osnovnoj školi „Géza Kiss“ 30. siječnja dvoje suradnika mohačkog Muzeja „Dorottya Kanizsai“ održalo je zanimanja/radionice za učenike nižih razreda koji u spomenutoj školi pohađaju „hrvatske“ razrede. U sklopu plesno-glazbene radionice učenici su se na mađarskom i hrvatskom jeziku mogli upoznati s pokladnim običajima.

U Hrvatskom klubu Augusta Šenoa

Hrvatski glasnik na Facebook profilu Generalnog konzulata Republike Hrvatske doznaje: „U Hrvatskom klubu Augusta Šenoa u Pečuhu održan je koordinacijski sastanak hrvatskih lokalnih samouprava županije Baranje oko usklađivanja programa za 2023. godinu. Sastanku su uz čelnike lokalnih samouprava nazočili i predsjednik HDS-a Ivan Guban, konzul savjetnik Neven Marčić i predsjednik hrvatske županijske samouprave Mišo Šarošac.“

SERDAHEL – U sklopu europskog projekta „Aqua Adventure“, koji provodi Grad Prelog s Općinom Kistolmács, učenici serdahelske Osnovne škole „Katarina Zrinski“ s učenicima partnerske Osnovne škole „Draškovec“ posjetili su Muzej Međimurja, upoznali se s poviješću Međimurja i tradicijskim zanatima.